

ELOFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos példát az egyszer 20 fill.
minden következéskor 15 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Réserve-
Nyomda.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

FOSSZERKESZTO
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 24.

Ivangorod váróvéig nyomultak a szövetségesek.

Budapest, július 23. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Lengyelországban Wolhíniában és a Bug felső folyásánál a harc tovább folyik. A Kamionka-Strumilowa-Krysztinopol-Sokal közötti Bug szakasz ellen, amelynek keleti partján néhány hídfőállást rendeztünk be, az ellenség igen nagy erőket vitt harcba és egyes pontokon lövészárkainktól háromszáz lépésnyire küzdötte magát, másutt kézi tüzérsárra került a sor. Az oroszokat mindenütt nagy veszteségeik mellett visszavertük. Sokaltól délkeletre a Kopal nevet viselő tízes számú tábori vadászszázalaj egy merész oldaltámadása alkalmával elfogott három tisztet és háromszáznegyvenkettő főnyi légénységet. Grubieszowtól északnyugatra német erők jelentékenyen tért nyertek. A Blasztrica és Visztula között József Ferdinánd főherceg oszlopai az ellenséget Belzycóból és Wronowon túl vetették vissza. A Visztulától nyugatra a Pilica torkolatától felfelé a szövetségesek a folyamig és az ivangorodi váróvéig nyomultak előre. Kozienice mellett csapataink az ellenséges hátréssel még harcolnak. Az arcvonal többi részein a helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

A görzi grófságban a csata még mindig nem ért véget. Az olaszok a görzi hídfő ellen tegnap mérsékelt tüzelést folytattak. A Monte Sabotino ellen intézett támadásukat visszavertük. Podgona előterén százával hevernek az ellenség hullái. Csapataink a hídfő eredeti állásait kivétel nélkül birtokukban tartják. Az ellenség számos rohamának visszaverése alkalmával a dalmát Landwehr ismét különösen kitüntette magát. A doberdoi fensík szélén tovább harcolunk. A Peteano-Sdraussina szakasz ellen múlt éjjel az olaszok három támadást intéztek. E támadásokat visszavertük. Ép úgy megghiúsult az ellenségnek ama kísérlete is, hogy Sdraussina és Polazzo között lövészárkainkhoz közelebb férkőzzék. Az ellenségnek újabb előretörését Selz és Vermeigliane mellett, valamint a Monte Cosich ellen, ép úgy, mint összes előző kísérletei hiábavalók voltak.

Az Isonzo középső folyása mentén csak ágyuharc volt. Krn területen csapataink tegnap, továbbá éjjel és ma reggel több támadást visszavertek. Karintiai és tiroli határterületen semmi lényeges nem történt. Olaszoknak a Monte-Piano ellen intézett éjjeli támadása megghiúsult, több helyen még tart. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A német legfőbb hadvezetőség jelentése ma lapzártáig (éjjel 3 óráig) nem érkezett meg.

Hazudik Cadorna és az olasz kormány.

Bécs. A Stefani ügynökség hivatalos kommunikéje szerint Cadorna olasz vezérkari főnök tagadja az osztrák-magyar vöröskönyvben megjelent Berchtold gróf külügyminiszternek a római osztrák-magyar nagykövethoz augusztus 4-én intézett táviratában említett és Cadornának tulajdonított ama nyilatkozat megte-

telét, a mely szerint Olaszország soha sem fog fellépni Ausztria-Magyarország ellen, ha ez utóbbi a Lovcent meg nem szállja és az Adrián való egyensúlyt meg nem zavarja. Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy Cadorna vezérkari főnök ezt a nyilatkozatát augusztus 3-án az osztrák-magyar katonai attaséval szemben szószerint megtette. Cadorna ez alkalommal még Szeptycki gróf ezredesnek arra a kérdésére, hogy Olaszország fegyveres semlegessége Ausztria-Magyarország ellen irányul-e, azt válaszolta, hogy erről semmi esetre sincsen szó és Olaszország soha sem fogja kihasználni ezt az alkalmat arra, hogy amikor Ausztria-Magyarország más olda-

lon van foglalkoztatva, tőle tartományokat elragadjon. Tirolból nyugodtan eltávolíthatják a csapatokat és nem kell kételkedni Olaszország loyálisában sem. A bécsi katonai olasz attasé Stefani által cáfolt közlését, hogy a háború a monarchia ellen csupán katonai séta lesz, olasz kormány majd a háborúra izgató eszközül felhasználta.

Az Unio válasza

Németországnak.

Berlin. Amerika válaszjegyzéke a Lusitania-ügyben megérkezett Gerard berlini nagykövethoz, aki még ma átadja a külügyi hivatalban.

Románia.

Arad, július 23.

Főhivatalosan közzétették Hohenlohe herceg, konstantinápolyi német nagykövet bukaresti utjának célját. E szerint a herceg annak érdekében járt el a román kormánynál, hogy az engedje meg a Törökországnak szánt municiónak átszállítását. Ennek ellenértéke az lenne, hogy Németország kiadná Romániának azt a municiót, amelyet az korábban rendelt meg, de a melyet eddig nem szállítottak.

Az, hogy a tárgyalások anyagáról hivatalosan hirt adnak, minden valószínűség szerint arra vall, hogy a tárgyalások kedvező mederbe jutottak, sőt az sincs kizárva, hogy már eredményre is vezettek. Bizonyára ezzel van összefüggésben egy stockholm, rendszerint jól informált lapnak az a híre, hogy Románia minden valószínűség szerint a központi hatalmak mellett fog állást foglalni. Az entente nem hagyott ugyan még fel a végső erőlködéssel, amire jellemző az olasz királynak a cárhoz intézett távirata. Ebben arra kéri a cárt, hogy teljesítse Románia minden követelését. A cárhoz, ha ugyan még a románok várnak valamit tőle, alig van abban a helyzetben, hogy bizottságot igérhessen és ennyire kétségtelenül Románia is tisztán látja a dolgok állását.

A mennyiben Románia a munició szállítás dolgában Németország kérését teljesítené, ezzel a központi hatalmakkal szemben rálép a jóakaratu semlegesség útjára, a melynél többet a központi hatalmak se kívánnak tőle. De erre a jóakaratu semlegességre Romániát nemcsak az elmúlt évek-

ben kötött megegyezések kötelezik, de a maga érdeke is. Ha Románia vezetői egy éven keresztül, az entente-nek minden eszközzel szított bujtogatásai, intrikái, örökös ajánlkózásai és nyílt terrorja ellenére meg tudta tartani semlegességét, — most már nem lehet előtte kétséges, hogy a világháboruban melyik fél van felül és melyiknek lesz módjában a háboru befejeztével feltételeket szabni és térképet csinálni. Ha eddig a csábitások hatása alatt ingadozott volna, ma már tisztában van azzal, hogy mi az értéke az olyan ígéreteknek, amelyek beváltása az ígérgetőnek sohase lesz hatalmában.

Még azok is, akik egy negyed év előtt azt hitték, hogy a semleges államok közbelépése az entente javára billentheti a háboru mérlegét és hogy az entente-nek módjában lesz majd meghálálni azt a segítséget, amely őket megóvja a végső kudarctól, — más véleményre jutottak. Olaszország hadba állása világosan mutatja ennek a föltevésnek csődjét. Két hónap óta áll velünk harcban a hiteles klasszikus nemzete s ez alatt nem tudott előbbre jutni a mi területünkön és egy nappal se hátráltatta a központi hatalmak győzelmes előnyomulását Galicián, Orosz-Lengyelországon keresztül: két hónappal az után, hogy a hármasság quadruple-ententé változott, a németek és a monarchia csapatai körülférték Ivangorodot és Varsó ostromához készülnek fogni. A Dardanellákhoz nem volt módjában segítséget adni az olaszoknak és a nyugati hadszíntér állását se változtatták meg.

Románia nem folytat érzelmű politikát, a mi elvégre helyes lehet. Ha az érzelmekről szót lehetne ejteni, a magyarországi és a bukovinai románok ismételt hűségnyilatkozatai, a harcmezőn és a harctereken ismét tanúsított hazafisága is csak arra indíthatná Romániát, hogy ahhoz az államhoz álljanak rokonszenvekkel, amelyhez fajtestvéreik törhetetlen alattvalói szeretettel ragaszkodnak. De Romániának a maga érdekeire és a maga jövőjére kell tekintenie. Romániának a történelmi hivatás vezető szerepet jelölt ki a Balkánon. Ezt azonban csak akkor töltheti be, ha megóvja függetlenségét és ha ezt a központi hatalmak barátságával erősíti meg. A román királyság megalapítója, Károly király ezen az uton érte el nagy céljait és ezt jelölte ki Románia jövőjére nézve. Ugy látszik, az ország vezetői elérkezettnek látják az időt, hogy az entente mesterkedéseinek lidérenyomásaitól megszabadulva, az utcai tüntetések hőseit oktatva, Károly király hagyományait kövessék és értékes jelekkel pecsételjék meg azt a viszonyt, amely Romániát az utolsó évtizedekben Németországhoz és a monarchiához fűzte.

— Adjunk látósveteket katonáinknak. Jó távcső egész csapatokat megmenthet a meglepetés veszedelmétől és az ellenség kikémlelésére is a legbiz-

tosabb segítő eszköz! Küldjük el távcsöveinket hős katonáink számára a Hadsegélyző Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38. szám.)

Hadi zászlószög.

— In Memoriam 1914—1915. —

*

Az a titáni küzdelem, melyet Ausztria-Magyarország, hűség és nagy szövetségével, Németországgal karöltve közel egy esztendője — mondhatni — a fél világgal folytat, annyi babért font már a diadalmas szövetséges fegyverekre, hogy az már ma is méltán bámulatba ejti a világháboruban érdekelteket és nem érdekelte népeket egyaránt. S ha majd fölkel a történelem napja s megvilágítja mindazt, amit ma szorongó ellenfeleink keserű és irigy hallgatással a homályba iparkodnak temetni — soha dicsőteljesebb napokat még nem tűzött Olio a világtörténelembe.

S amikor kérdezzük, hogy mi az oka annak, hogy zászlóinkat győzelemről győzelemre viszik katonáink, erre csak két feleletünk lehet. Az egyik az, hogy hadseregünk minden egyes tagja, a legelső vezetőtől a legutolsó katonáig tudja, hogy igazságos ügyért fogott fegyvert. És a tudat fokozza lelki és testi erejét, ez erősíti meg a harciát s e miatt seprül el maga előtt, a részben hasonlóságából, részben öntudat nélkül haroba vitt ellenfeleinek százezreit és millióit. De van még egy másik tudatos érzése, amely nem értékelendő kevesebbre amennyel. Tudja, hogy mialatt hős katonáink a harcterek veréztatta földjén száguldó diadalról diadalra, itthon az apák és testvérek, a nemzet egész fegyvertelen zöme, szintén diadalmasan megvívta csatáját. Megvívta keze munkájával, takarékosága gyümölcsével és amit elsősorban keilene említeni, lángoló hazaszeretetének áldozatkészségével. Tudja, hogy bármily veszedelem érje őt a harcmezőn, az itthonmaradottak nem feledkeznek meg gondoskodni róla s hozzájárulásról.

Küna a harcmezőn a nemzet kardja, itthon pedig szíve győzhetetlen erővel sugározza be Szent István koronáját. Helyesen mondotta Magyarország miniszterelnöke egyik beszédében, hogy: „vajon ennek a nemzetnek minden fia, ennek az országnak minden polgára, nem mutatja-e az áldozatkészség, a jótékonyág folyóos példájában, hogy a háborunak abban az irányban is meg van a maga buzdító, felémelelő hatása, hogy a jótékonyág, a szeretet jótévő nemzete áldásosabban működik most, mint a béke mindennapi foglalkozásai között?”

Valóban a háboru megéri az embereket, hogy nem állhat minden egyes egyén ugyanazon a helyen, de bárhol áll is, szolgálhat és kell is szolgálnia a közös cél elérésére.

Ennek tudatában fordulunk újból a hazafias magyar társadalomhoz, hogy a jótékonyág gyakorlásának egy újabb forrását nyissuk meg számára.

Egy művészi kivitelű, bronzból készült **Hadi Zászlószög**et hozunk forgalomba, amely díszes tokkal együtt darabonként 15 koronába kerül. Azok a néma zászlók, melyek nem harctereken lobognak, hanem itthon maradvá szimbolizálják az egyes erkölcsi testületet, egyleteket, társulatokat, jogi személyeket stb., nem lehetnek el anélküli, hogy egy egységes jelvényül a most folyamatban lévő nagy korszak emlékeit mag ne örökössék. Nem maradhat el e jelzés az egyházi zászlókból sem, amelyek a mennyei dicsőséget hirdetik, — hirdessék egyúttal vitéz hadseregeink földi dicsőségét is.

Hirdessék az igaz ügy diadalmát, melyért küzdünk, díszeljen ott e szög minden zászlón, az igazság győzelmének emlékére, megörökítésére annak, hogy Magyarország fennmaradásáért és egy újabb, dicsőteljesebb s talán boldogabb ezredév megalapozásáért folyik a küzdelem: In Memoriam 1914—1915. — mint e Hadi Zászlószög jeliséje mondja.

De nem fogják elmulasztani a jótékonyági vállalkozásunk támogatását bizonyára a hatóságok, vármegyék, városok, községek, iskolák és közintézetek stb. stb. sem, melyek mindenyikének van legalább egy-egy zászlaja, mely ott lobog megfelelő helyén már most is, mikor megjön a messze harcterekről a dicső diadalnak híre és kigyulladnak az örömtűzök a legkisebb kunyhótól a királyi palotáig.

Sőt hogy azok se szoruljanak le a jótékonyág ez újabb teréről, kik zászlókkal nem rendelkeznek (asztaltársaságok, bankok, pénzintézetek stb.), gondoskodott az Országos Hadsegélyző Bizottság arról is, hogy a Hadi Zászlószög passe-partout-ba, vagy márványba illesztve, a falon mint dísz tárgy, esetleg előki asztalon, mint levélnyomó, külön megrendelésre szintén forgalomba hozathassék.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság Jelvényosztálya nem fog ismerni fáradságot, hogy a hazafias közönség szívéhez és a társadalom minden rejtékéhez hozzáférközzék, — meg vagyunk róla győződve, hogy viszont az itthonmaradottak lakos és áldozatkész serege há marad önmagához s nem zárja el nemes szívet e vállalkozásunk előtt, főleg akkor, midőn ez alkalommal egyesületekhez és más alakulatokhoz fordulunk, amelyeknek a hozandó ádozat bizonyára könnyebb, mint az eddig már amenny is erősen igénybe vett magánszemélyeknek.

Legyen szabad még azt a kérelmet is intéznünk az összes egyesületekhez és társulatokhoz, hogy a Hadi Zászlószög, a mai nagy idők emlékére és mindenkinek épülésére egy hazafias ünnepély keretében zászlójukba beillesztési s az ünnepély napjáról osztályunkat értesíteni kegyeskedjenek.

Vitéz katonáink megérdemlik, sőt elvárhatják tőlünk, hogy a bennük élő erkölcsi erőket ezzel is fokozzuk, mert mint Andrássy Gyula gróf mondotta: „a világháboru erkölcsi tényezőket fogják eldönteni és ez fog győzni, aki ügyének igazságában és győzelmében erősebben és tovább tud hinni, aki erősebben tud akarni és többet tud szenvedni”.

És minthogy a magyar sziv eddig sem mutatkozott kevesebbnek a magyar karnál s minthogy e viharból Szent István koronájának tündöklő sugárzásban kell kikerülnie, minden követn esillogjon ott nemzeti érvényesülésünk és haladásunk íze, vérünkkel tegyük pirosabbá rubintjait, a jótékonyág nemes tűzével pedig tegyük ragyogóbbá aranyát.

Eme biztos tudatban bocsátjuk ki felhívásunkat és kérjük a nagyközönséget, hogy ügyünket eddigi meleg szeretetével és áldozatkészségével felkarolni kegyeskedjék.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Patronázs Egyesület július hó 25-én (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor a városnása kistermében évi rendes közgyűlést tart, amelyen ezt a tárgysorozatot tárgyalja: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés az 1914. évi működésről. Pénztári jelentés az 1914. évről és ezzel a számvizsgáló bizottság jelentése. A tisztikar lemondása és az új tisztikar megválasztása. Az 1915. évi költségelirányzat és munkaprogram. Esetleges indítványok. Zárás.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Telefonon kikémlt orosz támadás.

(Ha a tűzértiszt tud oroszul. — A keletgalíciai harcokból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Egy tűzértiszt írja július 7-én Kelet-Galiciából: „Mint útegem első tisztje, tegnap épen az előnyomulásra való parancsot vártam, s midőn hirtelen sürgősen P. vezérőrnagyhoz hívtak. Az összekötő tiszt körülbeül megadja az irányt; ellovagoltam. Először egy igazi keletgalíciai mocsárba kerültem, azután a saját rajvonalkba. — végre mégis eljutottam szerencsésen, ha félholt lovon is, a tábornok szállására. Megkérdezi tőlem:

— Maga az a főhadnagy, a ki oly jól tud oroszul? Epen önre vártam. Kérem vegye azonnal, de azonnal a telefont a füléhez.

Megteszem és legnagyobb bámulatomra orosz hangokat hallok. Szerencsés véletlen segítségével összeköttetésbe kerülünk egy ellenséges tábori vezetékkel, — egy orosz tábori vezetékkel, a mely a legközelebbi vasuti vonal állami távirószolgálatára van be rendezve.

Eppen idejében érkeztem, mert alig állok ott egy percig, már is hallok, hogy az orosz hadosztály vezérkari főnöke a dandárparancsnokot hívja a telefonhoz. Nem értik meg egymást, összeszidják a telefont, minden szót ismételnék egy eszmőszor, — végre rendbejön a dolog.

Es a beszélgetés tartalma a két orosz (a hadosztály vezérkari főnöke és a dandárparancsnok) között? Nem kisebbről van szó, mint egy támadási parancsról: „Az első ezred két zászlóalja a 233. számú vasuti keresztezésnél megtámadja a 245. számú magaslatot, s ugyanekkor a 2. ezred három százada dél felől nyomul előre. Azonnal végrehajtandó!”

Es volt az orosz beszélgetés. Azonnal jelentem, amit hallottam P. vezérőrnagynak. Snájdig tábornokunk azonnal kiadja parancsait. Ezek elég egyszerűek, — voltaképpen csak a szakasparancsnok figyelmeztetéséből állnak, mert hiszen ott a vasut mellett elég erősek vagyunk ahhoz, hogy mindenféle ellentámadást sikeresen elhárítsunk.

A telefontól maradok és várok. Az orosz dandárparancsnok szárnysegédje, — kijelése után ítélve, szentpétervári — tovább adja a támadási parancsot, — mindent a mi telefontudónkon át. Neki felal egy moszkvai őrnagy kedélyes hangja:

— Ugyan, ugyan, nagyságos uram! Már megint offenzíva? Mire való ez? Hiszen semmit se használ! A végén mégis csak elszaladunk!

Ezeket a részletparancsokat is közlöm tábornokunkkal. A kezeit dörzsöli. Egy ilyen pontosan bejelentett támadás, a melynek óráját, irányát és erőbeosztását is bejelentik, — nagyszerű ünnepegy lesz az ott a vasuti töltés mellett!...

Esetefelé ismeretessé válik az orosz vállalkozás eredménye: kétezernél is több foglyot ejtettünk, két gépfegyvert zsákmányoltunk, az oroszok harc nélkül kerültek kezeink közé. A foglyok között van egy kövér, tekintélyes moszkvai őrnagy is, bizonyára ugyanaz, a ki a haszontalan támadás ellen oly meggyőződéssel emelt szót. Egy századparancsnok és három más tiszt elesett. Ezt az áldozatot is jelenti később a telefontudó, amely a támadás tökéle-

tes kudarcáról szóló rémhírt közli az ellenséges hadosztályparancsnokkal.

Most, úgy látszik, tisztában kezdenek lenni azzal, hogy minden ellenállásuk hiabavaló. Az egyik 18 centiméteres ágyukat egy nappal azelőtt új Skoda-útegünk egyik telitalálata semmisítette meg, a másik 18-ast még ezen az éjjelen vissza kell vinni, a parancsokat telefonon ismétlik. Azután jön a rémhír: „Az osztrákok és magyarok vad hurrával megrohanják az erdőt, a németek jönnek dél felől, a legszörnyűbb tűzérési tűz alatt állunk, — az összeköttetés itt megszakad, tűzérésünk valószínűleg szétlőtte a drótokat.

Feladatokat elvégzem, visszalovagolok az úteghez, aztán a parancsnokomhoz, a megfigyelő-állomásra, — még épen jó időben jövök, hogy alkonyatkor pánikot figyelhessek végig, olyat, a minőnél szörnyűbbet el sem lehet képzelni: öt ellenséges úteg a legnagyobb zűrszavában keresi a menekülést, az egyik az ellenség irányába, a másik a saját gyalogsága felé. Egyes ágyuk még fedezékükben vannak, tüzelni próbálnak, a legénységet a kozákok az ágyuk felé kergetik; egyik gránátuk hirtelen közéjük csap és egyetlenegy lövés sem jön onnan többet. Pontosan halljuk tüzeink hurráját, a tűz ropogását, látjuk a sötétben menekülő kozáksereget és az éjszaka ráborul a harotérre, a melyen csak a messzi falvak égése ad világosságot. A következő reggelen megint csak jelentékenyen eltolódtak a határai az oroszok által elfoglalt területnek.

GYÁSZROVAT.

Elhunyt aradmegyei községgyűző. Hosszas betegeskedés után Kolozsvárott elhunyt Aradmegye közéletének egyik tekintélyes és tiszteletreméltó tagja: Gyarmathy Ernő dr. borosjenői királyi községgyűző. Az elhunyt 1901-ben lett borosjenői királyi községgyűző és nem sokkal ezután virilis jogon Aradmegye törvényhatósági bizottságába került. A megye törvényhatósági életében tevékeny részt vett és mint a régi szabadelvű párt, majd utóbb a nemzeti munkapárt rendületlen híve Aradmegye politikai mozgalmában is lelkesedéssel szerepelt. A megyei közgyűléseken a magyarság érdekeit és politikai eszméit nagyszónoki tehetségről tanuskodó és meggyőző erejű felszólalásaiban minden adott alkalommal eredményesen és buzgón képviselte. Felszólalásait mindenkor figyelemmel halgatták a megye közgyűlésén és új gondolatait, indítványait, am lyekkel a vitába lépett, nem egyszer találtak megoldást a megvitatott kérdésekre. Betegsége is ugyiszólván közéleti tevékenységében érte el a nagy tudású, jellemes férfit. Egyik megyei közgyűlésen felszólalás közben lett rosszul és többé nem is nyerte vissza egészségét; néhány nappal a közgyűlés után Kolozsvárra vitték gyógyulni, de a hosszú betegeskedés alatt szervezete mind jobban kimerült és most negyvenkilenc éves korában befejezte életét. Gyarmathy Ernő dr. tudása, jogászai képzettsége, egyenes és őszinte jellege és egész munkássága mindenhol megbecsüléssel, tisztelettel találkozott és halálát Aradmegye politikai, törvényhatósági, jogászai körében egyaránt őszintén bánják. Gyarmathy Ernő dr.-t özvegye, aki Cailag Ignác dr. borosjenői járási orvosi leánya, és egyetlen gyermeke Gyarmathy Anikó gyászolják. Elhunytáról a községgyűzői kamara, valamint Aradmegye törvényhatósági bizottsága is őszinte fájdalommal emlékezik meg.

Buvárhajók elől rejtőzik a dardanellai angol hajóraj.

(A kotró-vállalat. — A száraztöldei harcok sebesültjei. — Olaszország az ostromlók segítségére siet.)

Távirati tudósítás.

Szaloniki, július 23.

A Dardanellák elleni akcióra ki-rendelt angol hajóraj különös taktikája egyáltalán nem alkalmas a brit haditengerészet tekintélyének öregbítésére. A görög sajtó nagyrésze máris gunyolódo hangon foglalkozik e hadiflotta akcióival. Valamennyi páncélos cirkáló és dreadnought Mudross kikötőiben vesztegel, hatalmas, fenékgig érő sodronyháló zárja el a kikötők kapuját. Százötven torpedóhajó cirkál az Egei tengerben a német buvárhajók megszálló helyét kutatva s vagy ötször annyi torpedóhajó s más, kisebb hajóegység járja be Málta, Ciprusz környékét s a Szuezi-csatorna torkolatát. Ideges aggodalommal keresik a német buvárhajók nyomát, minden uszó horodót, deszkadarabot, hulladékot kibalásznak a tengerből s megvizsgálják. A görög néphumor ezért „kotróvállalat”-nak nevezte el a fenséges brit hadiflottát. Ez a csipkelődés annyira elmérgesítette a különben sem barátságos hangulatot, hogy a flottaparancsnokság a brit legénység partraszállását szigorúan megtiltotta.

Új csapatok a Dardanella-fronton.

Szaloniki. Lemnosból és Tenedosból érkező utasok beszélnek, hogy az angol és francia szállítóhajók szakadatlanul szállítják a sebesülteket és belegeket, kiknek ellátása siralmas. Szerbiából az angolok több vöröskeresztes különítményt visszahívtak s ide szállították. A szövetségesek legutóbbi támadása oly súlyos veszteségekkel járt, hogy Lemnosból nyolcezer főnyi utánpótlást vittek a frontra, további ötezer ember pedig utban van. Az angol és francia hadihajóknak — miután német tengeralattjáróktól tartanak — tilos naplamente után Mudros kikötőjéből kifutni. Az öböl előtt éjjelente torpedóvadászok őrködnek.

Olaszország két hadtestet küld az ostromhoz.

Páris, július 23. A Journal Debats jelenti, hogy az olasz-török diplomáciai viszony megszakítása és a hadüzenet legközelebbi elküldése befejezett ténynek tekinthető. A Journal d'Italianak, Sonnino lapjának jelentése, hogy Olaszország déli része mégis bázis ad a Dardanellák elleni operációra, másképp nem magyarázható, hogy Olaszország Porro tábornok utazása után elhatározta részvételét a törökök elleni háborúban. Ez a bázis nagyon értékes lesz a Dardanellák elleni operációkra nézve, mert Alexandria sok szempontból alkalmatlan volt. Tarento, az új bázis kitűnően be fog válni. A tarentói kikötőnek közvetlen vasuti összeköttetései vannak Olaszországgal és Franciaországgal, melyek sokkal gyorsabban bonyolítják le innen a vasuti szállítást, mint Marseillesen keresztül Alexandriába és onnan a Gallipoli félszigetbe. Az olasz minisztertanács elvileg már rendelte ezt. Az olasz hivatalos körökből információk vannak, hogy Olaszország két hadtestet szerez most fel és küld a Dardanellákhoz. Hogy Olaszország máig nem szakított Törökországgal, ennek nagyon fontos okai voltak, amelyek a lybiai-szenusi harcokban keresendő. Olaszország azonban belátta, hogy a lybiai és kyrenaikai kérdés megoldása a török harotéren lesz és olasz érdeké vált, hogy a Dardanellák gyors megnyitásával Olaszország harcoképesebb legyen.

Nincs befőttes üveg.

(Az üvegyártás háborús nehézségei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 23.

A háború okozta sok mindenféle hiányhoz most niabb járul, még pedig éppen a főszezonban. Nincs a városban befőttes üveg. Az igaz, hogy gyümölcs is elég kevés van. Meggyen kívül alig termelt valamiből a leginkább hiányzik a kajszinbarack. Ami van, az nem előrendű, de annál drágább. A tavalyi bőséges gyümölcstermést az idén bőfőtjük meg. De nem csupán befőttes üvegek hiányoznak, általában megakadt az üvegyártás, a szállítás egyaránt.

Egyik legnagyobb táblatüveg-részvényársaság a napokban a következő körlevelet intézte a vevőközönségéhez:

— Van szerencsénk arra figyelmeztetni, hogy az eddig történt katonai behívások miatt gyáraink máris csak igen csekély mértékben tarthatók üzemben és féltő, hogy a még várható bevonulások következtében üzemünk teljes szünetelése fog beállni. Ennélfogva meglevő készleteinkkel takarékosan kell bánnunk és mert minden vevőnk szükségletére tekintettel akarunk lenni, ezután csak oly rendelvényeket vehetünk át, amelyek bebizonyíthatólag az azonnali tényleges szükséglet fedezésére szolgálnak, míg oly rendelvényeket, amelyek csak a vevők készleteinek kielégítését célozzák, egyelőre, illetve a helyzet tisztázásáig kivétel nélkül vissza kell utasítanunk. Kérjük ennek tudomásulvételét.

Mindenesetre érdekes körlevél. A gyár kénytelen közvetett úton figyelmeztetni a közönséget, hogy csak a bebizonyíthatólag tényleges szükségletet fódózzák a készletek kiegészítését hagyják jobb időkre.

A baj leginkább abban rejlik, hogy Szászországból nem jön a fehér üveg gyártásához szükséges hochenbroeki homok, a munkáshiány folytán pedig a redukált üzemű alig képesek főtartani a gyárak. A nyersanyagok áráinak folytonos emelkedése, a nagyobb munkabérek és az üzemköltség megnagyobbodása folytán a gyárosok kénytelenek az árakat emelni. Nem csupán jelentékeny drágulási árat számítanak, de leszállították az árengedményeket, föl emelték az alapárakat.

A kereslet a gyártási lehetőséghez viszonyítva túlnagy. Főleg a közönséges befőttes és uborkás üvegekben mutatkozik jelentékeny hiány, nemkülönben a hitelesített söröskorsókban és a cikkeken az igények alig elégíthetők ki. Patentáros befőttes üveg szintűgy nincs, de ha volna, akkor is hiányzik a 150—200 százalékkal drágult hozzávaló mézgyűrű.

Világítási cikkeken, főleg közönséges lámpacsövekben szintén nagy a kereslet, sőt a lámpacsövekből raktáron volt elég számított mennyiség máris kifogyófélben van. A hiány itt is hamarosan bekövetkezik.

Magyarországnak körülbelül 20 üvegyára van, ezek közül alig 4—5 folytatja erősen redukált üzeműt. Ezért történt eddig három ízben tíz-tíz százalékos áremelkedés. Lesz azonban még további is. A gyárak máris értesítették felsőiket, hogy a táblatüveg a jövő hónapban valószínűleg ismét drágább lesz 20 százalékkal. A kereskedelmi életben az ilyen „valószínű” egész biztosat jelent.

Ami áru van, arra is túlságosan sokáig kell várnia a szállítási nehézségek miatt. Stor-nirozni pedig nem engedik a gyárak a rendelést. Erkezik, amikor érkezik. A befőttes üveg

esetleg ősszel. A gazdaszonyok elkeveredése érihető ugyan, segíteni rajta mégsem lehet. Vigyázni kell az üvegekre, általában minden üvegholmival ajánlatos takarékoskodni.

Panaszok áradata a közéletmezés ellen.

(Kevés a főzőliszt. — Nem lesz hatósági kenyér. — Interpelláció a tengeri miatt. — A helyettes polgármester lisztszemlén egy aradi sütőműhelyben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 26.

Ma csupa panasszal telve jöttek el a bizottsági tagok a közéletmezési bizottság ülése. Rossz a hatósági kenyér, nincs főzőliszt, nem lehet tengerit kapni és a piaci életmezési sátorban csak úgy adnak tojást, ha az ember uborkát is vásárol hozzá. Lócs Rezső helyettes polgármester alig tudott szóhoz jutni és alig győzte a háborgó kedélyeket megnyugtanni, még be sem fejezte a diplomáciai tárgyalásokat az egyik-másik bizottsági taggal, akiket intím részletekről informált, már jött Maresch Gyula a nagy ágyúval, amelyet direkt a bizottság asztalára tett le, hogy robbantson. Egy üvegben piszkos, penészes tarkított fűrészporszerű mozgó anyag volt.

— Ez aradi liszt, amelyet a hatóság üzletében vásárolt Lehócky Agoston Csernovitzucai pékmester — mondotta felháborodással Maresch — és nekem küldötte el egy panaszos levél kíséretében, hogy adjam tudomására a bizottságnak, mert a lisztből sült kenyéret a vevői mind visszahozták és ő tönkre megy.

A bizottság csakhamar megállapította, hogy az abszolút nem étvágy gerjesztő mozgékony valami nem liszt, hanem kiszitált liszt alja. Hozattak mintát a hatósági liszt üzletből, amelyet természetesen megfelelőnek találtak, azonban elhatározták, hogy a helyettes polgármester vezetésével kiszállnak a pékműhelybe és ott személyesen győződnek meg a dolgokról. A bizottság a szemle után úgy határozott, hogy a liszt alját a városi vegyvizsgáló állomásnak adja át, mert az a gyanúja, hogy tengeri liszt is van benne; noha most már kevert lisztet a hatóság nem árúsít.

A bizottsági tagok ama panaszát, hogy a közönség nem kap főzőlisztet, az elnök akceptálta, de kijelentette, hogy maga a közönség az oka. Tudniillik megállapították, hogy a publikum sokkal több főzőliszt utalványt váltott ki, mint kenyérlisztra szólót és a főzőlisztet kenyérsütésre használta el. Most tehát bőjtje van ennek a farsagnak. Mint-hogy a 700 gram főzőlisztra kiállított utalvány fejében egy sem kap az ember annyi lisztet, íeltelte az elnök azt a kérdést, vajon nem lenne-e célszerű az egész utalvány-rendszert eltörölni. A hatóság a városi üzletekben ugyanis ellenőrizheti a fogyasztást. A bizottság, mint-hogy a tanács ugyanis utasította őt az új liszt forgalomba hozatalának kapcsán az utalvány-rendszer reformálására, megbizta Maresch, Kosztka Emil és Berta Titusz tagokat javaslat tétellel.

Azt azonban elfelejtette a bizottság, hogy a tiszta lisztről kiadott kormányrendelet megengedi a liszt behozatalt is és ezzel véget lehetne vetni a főzőliszt szükségnek, valamint arról is megfledkeztek, hogy főzőlisztet a közönség csak utalványra kaphatott eddig és utalványt csak kenyérral, vagy kenyérliszttel együtt kapott. A liha tehát a közönségben van.

Kosztka bejelentette a bizottságnak, hogy a hatósági piaci sátorban csak úgy adnak el tojást, ha zöldségféléket is vásárol valaki.

— A kis kereskedőket megbüntettük a félen — mondotta — mert nullás lisztet csak díóval árúsították, tehát a hatóságnak is tilos az íyesmi. Az elnök megígérte, hogy utána jár a dolognak és az anomáliát megszünteti. Az ülés után szóvá is tette a panaszt Mo'dován előtt, aki kijelentette, hogy előfordult egy-két ízben, hogy az egyik elárúsító asszony mindenki tudta és utasítása nélkül próbálkozott a tojást vásárló közönségre zöldségeműt rá oktrojálni, de mikor a rendőrtisztviselők értesültek róla is, a leghatározottabban tiltották.

Interpelláció tárgyává tette Kosztka a tengeriarúsítás kérdését is és arra nézve kért felvilágosítást, miként történhetett az, hogy előlt őt héttel az Országos Gazdasági Központ a megvett tengeri leszállítását kérő városi tanácsnak azt felelte, hogy nincs tengeri és most a tanácsnak azt jelenti be a helyettes polgármester, hogy a város nyolcvannyal vagon tengeri máris meg is van örölve, illetve törve. Ki bizta meg a malmokat, hogy öröljék meg a tengerit és ez által a város olyan helyzetbe jut, hogy nem tud szemes tengerit éni a közönségnek. Pontos elszámolást kér a tengeri szállításról. Kéri továbbá annak megállapítását is, hogy a malmok tényleg olyan rossz burát kapnak-e Arad város részére, hogy most a közönségnek rossz kenyeret kell ennie?

Az elnök kérte a bizottságot, hogy ezekre a kérdésekre a választ csak a malmoktól beérkező értesítés után adhassa meg. A tanács, mint ismeretes, ártit a malmokhoz és kifejezte azt a reményét, hogy a város közönsége javára lemondanak az örösi jutalék nagy részéről és a tört tengeri helyett szemeset adnak. A választ a tanács holnap délre várja és ennek beérkezése után infézkedik. A panaszok hosszú sora azonban még ezzel nem merült ki. A hatósági kenyér ma is oly rossz, mint volt a múltban és a közönség nem veszi, vagy ha veszi, akkor szidja a várost, mert ehetetlen kenyérről pénzt fogad el. Az elnök felvetette azt a kérdést, vajon szükség van-e egyáltalában még a hatósági kenyérré, mikor az rossz és a pékek tíz esztendőig azt fogják mondani, hogy könnyű volt a városnak olcsó kenyeret adnia, mert az rossz volt. Azt az érdemét el kell ismernie az Alföldi kenyérgyárnak, hogy megmutatta, lehet olcsó kenyeret is sütni. Minthogy a kenyér ára most maximálva van, ha a hatósági verseny meg is szűnik, a pékek nem élhetnek vissza a helyzettel. A bizottság elhatározta, hogy a hatósági kenyérearúsítás beszüntetését javasolja a tanácsnak.

Végül Bing Hugó beszámolta Forray-utcai élelmiszer-üzlet számadásának felülvizsgálásáról, azokat rendben találta és javaslatára elhatározta a bizottság, hogy a bab tömeges elárúsítását megengedi.

Rendeltek két vagon cukrot és minthogy valószínűleg a gyár már a maximális áron számlázza a most már kifizetett, de még el nem küldött régebbi rendelvény is, a bizottság a cukor kilóját 10 fillérrel felemelte.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Románia csak román ügyért ont vért.

(Az entente erőfeszítései a balkáni segítség elnyeréséért. — A francia sajtó akciója.)

Paris-i hírek.

Bukarest—Szófia, július 23.

A rom kormány hivatalos organuma, a „Independance Roumaine” „Romániszerepe” címen nagyérdemű cikket küld, a melynek befejező sorai következőképen hangzanak:

— A első gondunk a román állam fenntartása, megnagyobbítása és jóléte. Minden más kérdés háttérbe szor ezek mögött. Mi is elítéljük a jogtanságokat, akárhol kövessék is el őket, de testvéreink vért mi csak román ügyért akarjuk ontani hagyj Nekünk az a meggyőződésünk, hogy mielőtt kardot rántunk, nagy meg kell fontolnunk akcióink kimenetelének lehetőségét és nem szabvány országot örvénybe taszítanunk.

Az Európa délkeletén élő román népnek nagymissziója van. Még letagadhatatlan igényei dacára is, Romániának ebsorban minden eszközzel arra kell törekednie, hogy a királyság fennléte biztosított legyen, mert ez a jövőreménysége az egyetemes románságnak. Azt a missziót átvenni, hogy világ minden keserűségét mi bosszújuk meg, anélkül, hogy azt kérdeznél, hogyan végződhetik egy ilyen kaland, az olyan feltételek volna, amelyet mi nem követünk.

Lehet-e bolgár-görög-román blokk?

Bukarest. Román kormány organuma, a Viitorul, a következő feltűnést keltő cáfolatot közli:

— Az Adevarul indiszkreciót vél elárulni akkor, amikor azt állítja, hogy Bratianu (román) miniszterelnök Radew bukaresti bolgár követvel folytatott tanácskozásai alkalmával egy román-bolgár-görög blokk megalakítására tett ajánlatot. Az Adevarul azonban nem követelt el ezzel indiszkreciót, hanem csak egyet szaporította azon haláláinak számát, amelyekhez olvasóit már jó ideje hozzácsatolta. Mi ezen állításunkat arra a tnyre alapítjuk, hogy Radew köve felhalmozott bennünket az Adevarul idézett közlésének kategorikus cáfolására.

Bukarest. Bukaresti jelentés szerint Radew D. bukaresti bolgár követ elutazott a Predeál melletti Busteniba ahol a nyarat tölteni fog.

Német tengerészeti attasé Bukarestben.

Bukarest, július 23. A lapok jelentései szerint Németország legközelebb egy tengerészeti attasét küld a bukaresti német követégre.

Az olaszok már nem számítanak Romániára.

Bukarest, jul. 23. Romából jelentik a Russkoje Slovonak: A nap eseménye Stantsionnal, az új római bolgár követnek megérkezése és látogatásai. Az új követ minden irányban osztogatja szeretetreméltóságát, hizeleg a közönségnek, alapjában azonban nem szól semmit. Az olasz tiszték most még egyre abban a hitben élnek, hogy a román hazafiak megtogják a becsület

utját találni. Ez a hit azonban nap-nap után veszt erejéből és a Duna-menti latin testvér iránti ellenszenv egyre növekszik. Főként Diamandi magatartása ad erre az ellenszenvre okot. Diamandi az elmúlt télen nagy háborus komédiát esinált Romában és ma egészen más dalt énekel otthon, Bukarestben.

Románia terménykivitele.

Bukarest. Felhivatalosan jelentik: A román közmunkaügyek miniszteruma mindent elkövet, hogy a terménykivitel megkönnyítse. Előbb olyan intézkedés történt, hogy a terményt Azugáig vonaton szállítsák, ahol kocsiakra rakják és úgy viszik át a határon. Ez az intézkedés azonban célszerűtlennek és drágának bizonyult. Dr. Angelescu miniszter tehát most a következő rendeletet hozott ki: A végállomásokon több vágányt fektetnek fel, a melyek legközelebb tíz nap múlva készen lesznek. Most naponta 30 vagon érkezik, amely szám az új vágányok elkészültével legalább százig fog emelkedni. Ezidőközben különben Angelescu miniszter tárgyalásokat folytat az irányban, hogy a határon teherautóforgalom létesíttessék, ami a terménybavitt nagyon megkönnyítené. Néhány nap múlva dr. Angelescu miniszter Palánkára utazik, hogy az ottani terményforgalom megkönnyítése érdekében is személyesen intézkedjék.

Athénben van a Balkán helyzet kulcsa.

Lugano. Mint Magrini, a Secolo küldött tudósítója jelenti Szófiából, az ottani entente-diplomaták mindinkább szkeptikusak lesznek. Egyikük a következő kijelentéseket tette Magrininek:

— A bolgárok nem akarják belátni, hogy a központi hatalmak képviselői csak üres ígéreteket tesznek, míg a négyes szövetség soha sem telettené el nekik, hogy ha elősegítenék Konstantinápoly elfoglalását. Ők gyűlölik Szerbiát s mindenáron Makedoniát akarják, a melyet a szerbek nem akarnak átengedni. Így nem lehet semmit sem tenni. Ha igaz az, hogy Szófia Konstantinápoly kulcsa, akkor viszont Szófia kulcsa Nisben van s miután Athénből Szerbiát arra biztatják, hogy ne engedjen Bulgáriának, Nis kulcsa viszont Athénben van. Bizonyos, hogy Szerbia és Görögország között szövetség van Bulgária ellen. Sajnos, a Balkánon most egyetlen egy messzetelektől politikai sincs Venizeloszon kívül s ő már nincs a porondon. Eddig a négyesszövetség összes lépései csak negatív eredményei jártak s arra vezettek, hogy Radoslawow állása megerősödött s Bulgária igénye nőtt.

Hohenlohe herceg missziója.

Bukarest, július 23. Hohenlohe herceget, Szófiából való elutazása előtt ismételtén üdvözölték Ferdinánd király képviselője, a Radoslawow kormány egyik tagja, továbbá a központi hatalmak és Törökország követei.

Azok a hosszú megbeszélések, a melyek a bolgár király, majd Radoslawow miniszterelnök és a herceg között lefolytak, a legnagyobb fontosságnak tekinthetők és politikai körökben általában az a vélemény, hogy a határukat Bulgáriára vonatkozólag nem is fogják ettéveszteni.

Dedeagácóban csak bolgárok szállhatnak partra.

Turcia. A Stampa úgy értesül Athénből, hogy a bolgár kormány megtiltotta, hogy nem bolgár alattvaló utasok Dedeagácóban partra szállhassanak.

Bulgáriát és Romániát minden áron meg kell nyerni.

Páris. A sajtó folytatja azt a hadjáratát, amelynek célja felszólítani a négyesszövetség diplomáciáját, hogy engedelmekkel a maguk számára nyerjék meg a Balkán-államokat. A Gaulois-ban azt írja Delafosse képviselő, hogy a szövetségeseknek nem lett volna szabad a Dardanella akcióba fogni, mielőtt még Bulgária támogatását biztosították volna, mert ez az alapfeltétele a sikernek. Bulgária Kowallát követelte s ezt meg kellett volna neki adni még Görögország rovására is. Oda kellett volna adni nekik a Szerb-Macedóniát is s Szerbiát és Görögországot másképp kellett volna kárpótolni, például Szerbiának kellett volna adni Albániát néhány Adriai kikötővel. Minden áron meg kell szerezni Bulgária intervencióját. A Figaro viszont felszólítja a diplomáciát, kövessen el mindent, hogy Romániával létrejöhessen egy megegyezés.

Megegyezés Romániával.

Rotterdam. A Times írja: Hohenlohe herceg Bukarestben azt kérte, hogy engedje meg a kormány, hogy Románián keresztül Törökországnak munióit szállithassanak. Ellenszolgáltatásként Németország kiadja Romániának azt a munióit, amelyet még a háború kitörése előtt ott megrendeltek, de amelyet visszatartottak.

Berlin, július 23. A Berliner Tageblatt jelenti: A Svenska Dagbladet értesítése szerint Románia a Dardanellák elleni hadműveletek teljes sikertelensége miatt minden valószínűség szerint végleg a központi hatalmak mellett való állást foglalás javára fog dönteni.

Olaszország aggodalmai a Balkán helyzet miatt.

Pétervár. A Nowoje Wremja írja: Viktor Emánuel király levelet írt a cárhoz, amelyben sürögösen javasolja, hogy tegyen engedményeket Romániának, mert beavatkozása okvetlenül szükséges.

Róma. A Tribuna jelenti: Minimumra csökkent az a remény, hogy Görögország be fog avatkozni az entente mellett. A görög udvar és a vezérkar németbarát.

Anglia hizeleg a bolgároknak.

London, július 23. A Westminster Gazette — a külügyminiszter lapja — feltűnő módon hizeleg Bulgáriának. Konstatálja, hogy most már kiderült, hogy a bukaresti leve nem tele-

meg a Balkán etnográfiai viszonyainak. Az angol külügyi hivatal belátja, hogy meg kell újítani a san-stefanói békét, mely egyedül alkalmas arra, hogy egy nagy egyesült Bulgárián belül valósítsa meg a bolgárok nemzeti kívánságait. Grey rajta van, hogy felfogását az egész entente-on belüli és érvényre emelje. Ne higgyék (?) a bolgárok, hogy az entente mai helyzetére való tekintettel jutott erre a konkluzióra az angol politikai közvélemény s hogy itt üres szavakról van szó.

Lázadás Albániában.

Rotterdam. A mallizorok felkelésben törtek ki a montenegróiak ellen Szkutari megszállása miatt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Király Ernő fellépte „Tatárjárás” operettje.

* A színház hírei. Király Ernő vendégjátéka. Az az óriási lelkesedés, mellyel a közönség Király Ernő vendégjátéka iránt viselkedik, arra indította színház vezetőségét, hogy a vendégfellépést egy nappal meghosszabbítja. Király Ernő a legnagyobb készséggel teljesítette a társulat ebbeli kérését és dacára, hogy vasárnap már Kolozsváron kellene fellépnie, módját ejtette, hogy egy nappal tovább maradjon Aradon. Ezzel akarja némiképpen kifejezésre juttatni azon érzését, hogy mennyire becsüli az aradi közönség iránta állandóan megnyilvánuló szeretetét. Így tehát a vasárnapi két előadás is Király Ernő fellépésével lesz megtartva és pedig két legparádésabb szerepben. Délután 8 és fél órakor a *Tiszavirág* operett — melyben csak tegnap ragadta magával a saulófásig megtelt színház közönségét — este pedig a *János vitéz* operett címszerepét játssza, mellyel a budapesti közönség soha nem tudott betelni, lévén Király Ernő az egyetlen színész, a ki ezt az alakot, a megtestesült igazság képében állítja a néző elé. Bagó trombitást Barics játssza, Juliskát K. Pongrác Matild, a királykisasszonyt Járai Böske, a királyt Győző. A János vitéz operett most teljesen új köntösben lesz bemutatva. — Az éjjeli ór. A jövő hét érdekessége lesz ennek a minden ízben rendkívül mulattató és hatásos bohózatnak a bemutatás előadása. Minden szerep elsőrendű kézben van, a társulat nagy súlyt helyez az újdonságra, melyben részt vesznek H. Harmath Józsa, L. Kiss Mariska, K. Pongrác Matild, Benkóné, Delli, Kertész, Barics, Járai, Várday stb.

— Az éjszaka borzalmi. (Szenzációs bűnügyi dráma az Apollóban.) Szombaton mutatja be az Apolló-színház „Az éjszaka borzalmi” című szenzációs bűnügyi drámát, amelynek érdekfeszítő cselekményét nagy vonásokban a következőkben ismertetjük: A tengerparton csendes egyhangúságban él János, a világítótorony őre és Hedvig, a mostoha leánya. A toronytól ráveszi egy veszedelmes rablóbanda, hogy legyen a segítségére. Hedvig épen akkor megy fel a világítótoronyba, amikor az apja egy holttestet dob a tengerbe. A leány megtudja apja bűnét s minden lépését figyelemmel kíséri. Megtudja, hogy a rablóbanda egy közelben lakó gazdag földbirtokost akar eltenni láb alól. A haramiák furfangos módon ártalmatlanná is teszik a földbirtokost, de az utolsó pillanatokban Hedvig előhívja a rendőrséget, amely elfogja a banda tagjait s kiszabadítja a földbirtokost a rablók kezei közül. Közben a világítótorony őrét is utoléri a végzet: a tengeren, ahol bűnös feladatát végzi, megbillen a csónakja és a hullámok összecsapnak felette. A földbirtokos házából a fiatal leányt magához veszi, akibe aztán beleszeret és feleségül veszi. Az izgalmas cselekmény fejedőien szép miljöben játszódik le.

Varsó erődjait már aláaknázták az oroszok.

(Ivangorod ostroma. — Szawlet elfoglalták a németek. — Teljes diadallal halad az offenzíva.)

Távírti tudósítás.

Budapest—Berlin—Pétervár, jul. 23.

Varsóból az összes bankok elköltöztek Moszkvába. Az oroszok minden előkészületet megtettek a vár gyors elhagyására. Az összes erődjöket aláaknázták, hogy a kellő pillanatban felrobbanthassák őket.

Ivangorod megőrt az ostromra.

Bécs, július 23. A szövetségesek nagy északi offenzívája a tegnapi nappal is jelentékeny előrehaladást tett Ivangorod és Varsó felé. Ivangorodot a Visztula bal- és jobboldaláról fenyegetjük. Nyugatról Woysch generális német és Kövess tábornok osztrák és magyar csapatai vonják szorosabbra a gyűrűt Ivangorod köré. Miután elfoglaltuk a lagov-lugavovolai nagy hidfőállást, az orosz védősereg kénytelen volt visszavonulni magába a várba, amelyet aztán a Visztula balpartján ivalakban szorosan körülfogtunk.

A Visztula és a Bug közt operál a szövetséges csapatok balszárnya, amely József Ferdinánd főhadnagy hadseregéhez tartozik, délről egyre közelebb nyomul — rendkívül magas ellenállás legyőzésével — az Ivangorodhoz vivő vasuti vonalhoz. Tegnap Chodelnél vetették vissza az oroszokat, amely helység már csak tizenhárom kilométernyire van a vasuttól. A Visztula—Bug közti front, jobbszárnyán, Cholm alatt: Sziennicka—Volánál is nagy győzelmet arattunk, valamint lejebb, a Bugnak Lembergől északra felre eső szakaszán, ahol magyar ezredék hősi rohammal elfoglalták a dobrotvori hidtőt.

Amíg ilyenformán Ivangorod már megőrt az ostromra, azáltal Varsótól nyugatra és délre is hátrább nyomtuk az ellenséget, amely egy helyen, Nadarzynnál már annyira kénytelen volt hátrálni, hogy Varsó külső erődvétől nincs messzebb tizenkét kilométernél. A szövetséges csapatoknak Varsó ellen indított támadásaiban könnyebbséget okoz az is, hogy az ellenség a Narev mentén kénytelen volt megszüntetni minden ellenállást.

Hindenburg a pétervári utra támad.

Kopenhága, július 23. A kopenhágai Extrabladet írja: A hatalmas német s osztrák-magyar seregtömegek előnyomulása az egész fronton, az Északi-tengertől Romániáig, látszat szerint, döntő lesz a keleti hadszíntéren folyó hadjáratra. Az utolsó ítélet következik a keleti fronton Oroszországra. Hindenburg támadása gyorsan és erélyesen halad Riga felé. Riga pedig a legfontosabb állomás a Pétervár felé vivő uton.

Berlin, július 23. A Frankfurter Zeitung jelenti: Az egész német keleti harctéren elért sikerekhez sorakozik tegnap reggel óta Szawle városának elfoglalása. A kiépített orosz állások Lepary és Grongari községre támaszkodtak. Július 20-án a németek két és fél óra hosszútartó tűzérési előkészítés után megtámadták az oroszokat és megkerülték a 42-es számú magaslaton lévő állásokat. Az oroszok éjjel ellentámadásba mentek át, de a németek teljesen visszaverték őket, sőt kiverték őket Szawle meletti állásaikból is. Az oroszok, hogy visszavonulásukat fedezhessék, úgyzúrták a város keleti részét, amely már a kelet-poroszországi ezredék birtokában volt. A német csapatok azonban keményen szorították őket.

A német front mögött szakadatlanul szállítják az orosz foglyokat, a földéken pedig nyugodtan dolgoznak a földművesek, akár csak békeidőben.

Kopenhága. A Telegraf jelenti Pétervárról: Wilna kerületet polgárlag kiűritették. A lakosság harmad-részét ma elszállították.

Besszarábiánál szeretőnek győzni az oroszok.

Pétervár, július 23. A Birseviye Vjedomostiban Sunszky ezredes azt írta, hogy Varsót az orosz hadvezetéség egyáltalában nem adta fel s nem ültette ki, csak annyi tény, hogy stratégiai érdekből bizonyos nem kívánatos elemeket a városból eltávolítottak, mert ostromra készülnek. Az oroszok a besszarábiái osztrák határra új tartalékokat dobnak és az egész Dnyeszter-fronton támadnak s miután befejezték Padolia és Volhinia kiűritését, az ottani zónában kellő erőket koncentráltak, amelyekről azt várják, hogy az ellenséget feltartóztatják és itt-ott visszazorítják.

Bukarest. Az „Universul”-nak jelentik Hereáról:

A bukovinai határon még mindig csend van. Az osztrák-magyar és német csapatok nagymérvű előnyomulása Lengyelországban kétséges helyzet elé állította a bukovinai orosz hadsereget, amely ezen a fronton is visszavonulóban van. A novosielicai orosz parancsnokság új rendelete folytán a hadbiztonság visszavonult Lipkan felé; Chotin közéget pedig teljesen kiűritették az oroszok. Ami az osztrák-magyarok besszarábiái offenzíváját illeti, az most némileg szünetel: a szövetséges csapatok teljes erejű hadművelete Lengyelországban maga után vont a bukovinai fronton való csendességet. Amint látható tehát — írja a tudósító — az oroszok nehéz helyzeténél fogva, a bukovinai határon lefolyó események rendkívüli fontosságúak lesznek.

Predeal, július 23. Az „Universul”-nak írják Mamornicáról:

A bukovinai fronton semmi új sem történt. Mindenütt teljes csend uralkodik. Az orosz hadsereg nagyrésze vonul vissza Besszarábia felé, ahol megerősítéseket kap.

Nikolajevics Miklós a visszavonulásáról.

Rotterdam, július 23. Nikolajevics Miklós nagyherceg a minap beszélgetést folytatott főhadiszállásán egy angol haditudósítóval. A főhadiszállás egy kicsiny, piszkos faluban van, ahol a fővezér vezérkarával tartózkodik. Az angol publicista megkérdezte a nagyherceget és környezetét a galíciai visszavonulás okáról. A nagyherceg nyilatkozata igen sajtóságos volt, amelyben több volt a kérdés, mint a válasz. Azt állította, hogy az orosz lovasság folyton győzött és már arra készülődött, hogy elárassza a magyar sorsokat. Az a rémület, amelyet a lovasság elterjesztett és az a veszedelem, amely a monarchiát fenyegette, arra kényszerítette Németországot, hogy a legnagyobb erővel támogatja a szövetségesét. A nagyherceg szerint hadseregének visszavonulása jelentőség nélkül való esemény és Galiciát rögtön vissza tudná foglalni, hogyha erre parancsot adna hadseregének. — Csak persze, egyelőre nem akarja visszafoglalni s így nem adja ki a parancsot.

A háziezred a harctéren ünnepli parancsnokát.

(Böhm-Ermolli dicsérő hadseregparancsa. — Pfister ezredes büszke a harminchármasokra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Érdekes levelet küldött az Aradi Közlönynek az északi harctérről az aradi háziezred egyik fiatal tisztje, M. Miksa kadett, aki már többször küldött hozzánk híreket a diadalmas galíciai harcokban pompásan küzdő aradi katonákról. Néhány nap előtt alkalmunk volt közölni azt a felette érdekes és szép megemlékezést, amelyet a háziezred északon levő teljes tisztikara küldött az aradiaknak és az Aradi Közlönynek abból az alkalomból, hogy a háboru kezdete óta először együtt volt. Erről az ünnepi alkalomról szól kimerítően az alábbi levél, M. kadett érdekes leírása:

— Csöndes kis falucska ez, ahol most ezredünk pihen, a galíciai falvaktól eltérően, szépen rendezett szabályos utcákból és csinosabb házakból áll. Ennek az a magyarázata, hogy békében egy duzsasdag lengyel gróf lakott itt, ki sokat áldozott a község érdekében.

A hatalmas, ódonstilusban épült grófi kastélynak ma már csak tiszkos falai merednek az égnek; a gyönyörű park, hol egykor a legritkább virágok pompáztak, a hatalmas platánfasor, melynek árnyékában — még nem is oly régen ábrándozva sétáltak szőke lengyel grófnők; a hosszú és magas kőkerítés, mely most romjaiban egy néma ballada, — mind. — mind egykori fényről, gazdagságról, mulató napokról regélnak, melyet egy ősi napnak délutánján a vad muszka-hordák teljesen elpusztítottak, bosszútól csillanó szemekkel bámulva a lángoszlopokba, kéjelegve a borzalmas pusztulásban. Felbotorkálók a romokban heverő lépcsőkön, terem-ből-terembe, azaz romokról-romokra járok. Mindenütt csak pusztulás! De a hatalmas kertben mégis van élet — a trénnök tanyázik most benne.

Gondolatokba mélyedve haladok végig a kert járható részén, melyet még nem vert fel a gaz s egy kopasz lának tövében egykor zöldre festett padra talállok. Leülök s szemem önkéntelenül a pad támlájába vésett néven akad meg. Egy női név: Bianca. Igen, a kastélyban is éppen úgy dobog a szív, mint a kunyhóban, szerelem meggyilkolásában nincs különbség ur és pór között!

Teljesen átadtuk magunkat az áldott pihenésnek. A falu tele 33-sokkal; mintha csak otthon lennénk egy nagygyakorlaton. Végigjárom a falut, hadd lássam, mire használják pihenőjüket a legények. Egy helyen mélyen horkoló társaságot talállok. Igazuk van, az alvás ad erőt, az álom felejtet minden csunya valót s talán most mindegyik álmában otthon van. Az egyik a családja körében, a másik az Alótt ringó kalászos rónán, pacsirtadalos mezőin jár pajkos, kacagó arató magyar lányok között.

A másik helyen lacikonyha főstje gőzölög. Ezek főznek s versenyeznek a szakácsstudományban. Hát bizony ez sem megvetendő dolog, sőt az sem, hogy az egyik legény a kerítés mellett lengyel lánynak udvarol, igaz, hogy inkább gestusokkal, mint szavakkal. Azután különböző dolgokkal foglalatkoskodnak a legények: fehérneműt mosnak, varrnak, foltoznak, borotválkoznak. S később persze nagyban pipálnak és dalolnak. Egy csoport meg

egyházi énekkarpróbát tart, mert holnap tábori istentiszteletünk lesz.

A tiszt-társaság is együtt van, foglalkozásuk szerint három csoportban és mind a három esztétikai munkában. Az első csoport tagjai fészkelődnek, mosakodnak, borotválkoznak; a második csoport tagjai otthonról érkezett levelekre válaszolnak, újságokat olvasnak; a harmadik csoport tagjai külön-külön és összesen vallásos érzületüket ápolják, elmélyedvén a „bibliába.”

Délben 1 órakor azonban már együtt ül a teljes tisztikar ezredesünk asztalánál. Egy gyönyörű kertben van felterítve az ebédhez, mely nagyszerű volt. Szakácsaink remekeltek. De ital is volt bőven. Házi zenekarunk és tábori orgánymuzsikusaink pedig felváltva játszottak.

Az ebéd vége felé külön futár hoz egy parancsot, melyet Meisel kapitány nyomban felolvast. Hadseregparancsnokunk dicsőri meg ezredünket a Lemberg melletti dicső harcokért Oriási lelkesedést váltott ki a parancs, az elismerés, mely rövid időn belül már harmadssor jut ki ezredünknek. Alig ülnek el az ováció hangjai, Meisel kapitány szólásra emelkedik. Lejegyzem beszédét, mely fordításban a következő:

— Boldog vagyok, hogy ezen alkalommal, midőn az ezred teljes tisztikara egy asztalnál ül, — először a háboru óta — szólásra emelkedhetek. Boldog vagyok, hogy beszélhetek, mert fájdalmat okozna, ha mindama érzésnek, örömeimnek, mely vulkáni tüzként ég szívem mélyén, nem adhatnék most kifejezést. Bajtársak, fiúk! A háboru óta először vagyunk mi parancsnokok, vezérek együtt s midőn most felejtve a háboru fáradalmait, néklölözéseit, szenvedéseit, együtt örülünk egy kis pihenőnek, melyhez megérdemelten jutotunk, betelőzi örömünket a legfelsőbb hadvezetőségtől egy éppen most érkező külön parancs, melyben megdicséri ezredünket oly szavakkal, melyekre mindég büszkék lehetünk. Bajtársak, fiúk! Látjátok felettünk ragyogni a napot, mint tüzdeli fejünkre glóriáját, mint mosolyog, örvend velünk! Örvendjétek, kik ezt a napot megéltétek! De ne felejtkezünk meg arról, hogy mi csak legjobb tudásunkat, lelkiismeretes munkánkat adtuk szeretett Pfister ezredes urunk szellemi munkájához, ki mindenkor teljes katonai erényét és tudását vetette latba a sikeres győzelem érdekében. Kérjük az ég Istenét, hogy tartsa meg Öt továbbra is ezredünk élén, hogy az ő parancsnoksága alatt virradjon ránk a győzelem hajnala. S mi biztosítjuk Öt, hogy mindenkor szeretettel és odaadással, áldozatkészséggel és becsülettel munkánkkal támogatni fogjuk, teljesítjük szent kötelességünket, melyet becsületérzésünk és hazaszeretetünk diktál: Hazánk és Királyunkért szívvél lélekkel, vérünkkel harcolunk, amíg csak nem győztünk! Bajtársak, fiúk: Urítsuk poharainkat szeretett Pfister ezredes urunk egészségére!

— Nem, nem! — válaszolt az ovációtól könyekig meghatott ezredes — ezt az ovációt, melyben részesültem, az elismerő, dicsérő szavakat, melyeket ti Meisel kapitány ur helyettesem én bajtársam utján tolmácsoltatok, nem érdemlem meg. Én csak szellemi munkámmal

veszem ki részem a harcból, a hősök ellenben ott vannak a harcvozában. Már pedig ti vagytok ott mind! Ez a felsőbb elismerés sem nekem szól, hanem a 33. gyalogezrednek, nektek tiszteknek s a legénységnek. Én csak büszke és nagyon boldog vagyok, hogy annak az ezrednek állhatok élén, mely már oly sokszor és most újra méltó volt egy oly dicséretre, elismerésre, mely a 33. gyalogezred történetében aranybetűkkel fog tündökölni. S azért, kérlek benneteket, hirdesétek ezt ki a legénység előtt, mert ez az ő jutalmuk. Ti pedig támogassatok engem munkámban továbbra is úgy, mint eddig s akkor a 33-as név dicső és szent név lesz. S ez lesz az én jutalmam!

Isten tartson meg benneteket erőben, egészségben, hogy egyszer még ismét együtt-lehecsünk örömben s az a győzelem, a béke napja legyen!

Elképzelhető, mily hatást keltettek ezredesünk szavai. A zene játszik, a fiúk énekelnek, a fényképezőgépek működnek. Meisel kapitány ur hivat s kér, hogy Arad város közönségének és az Aradi Közlönynek írjak egy-egy, a teljes tisztikar aláírásával ellátott üdvözlő lapot, minek sietve tessék örömmel eleget. Délután 6 óráig voltunk együtt a legjobb hangulatban. Akkor már a katonazenekar a falu tőterén hangversenyezett a legénység s a lakosság szórakoztatására.

Egy boldog nap emlékével térünk pihenőre. Ma nevettünk, daloltunk, vigak vagyunk s holnap — ha kell — ajkunkon harci dallal ismét csatába szállunk!

Tizenöt aradi suhanc a galíciai fronton.

(Beszélgetés egy hazatoloncolt kis katonával.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 23.

Kétségtelen, hogy a háboru a suhancok agyát, fantáziáját izgatja legjobban. A legtöbb síheder abban a meggyőződésben él, hogy ő a fronton föltétlenül kitüntetésre méltó. Az a tizenöt suhanc, aki hat héttel ezelőtt Aradról egy katonavonaton utnak indult a ködös bizonytalanság felé, szintén rózsás álmok varázsa alatt állott. Hogy Aradról egyszerre tizenöt suhanc indult el a harctér irányába, azt eddig nem tudtuk, azt csak ma árulta el előttünk a kis Dankó Imre aradi szabóinas, aki néhány nappal ezelőtt került haza Lemberg környékéről. Dankó Imre tizenöt esztendő, vörös képi, sovány fiu, aki az Andrássy-téren lévő Majek-téle szabó üzletben inaskodik. Egy aradi törekvő iparosnak a fia. Már régebb idő óta foglalkozott asszal a tervei, hogy beáll katonának. Azonban fiatal korára való tekintettel nem sorozták be. Erre aztán eszökött. De nem egyedül ment, hanem még tizenegy aradi iparos inással. A legidősebb huszonegy esztendő volt, ez szervezte a harcias társaságot.

— Hat héttel ezelőtt egy csapat katona ment Aradról Galiciába — mondta a fiu. — L. aradi cipészüzlettulajdonos mind a tizenötünket védelmébe vett a vonatnál és az ő segítségével katona ruhát kaptunk, így aztán könnyű volt a vonaton utazni. Mind a tizenötön Mezőlaborcig utaztunk a katonákkal. Ott aztán elváltak az utjaink. Engem egy hadnagy magához vett és nem engedte meg, hogy a esendőrök elvigyenek, mert én nagyon jól viseltem magamat és hasznos voltam. Egészen Gorlicéig mentünk vonaton, onnantán aztán gya-

og kellett menni. Annál a csapatnál az aradi gyerekek közül csak én maradtam; hogy a többiek melyik csapathoz, eredhez csatlakoztak, nem tudom még ma se. Én mindenütt a hadnagy ural voltam és amikor ő bement a lövészárkba, én a front mögött vártam rá. Én mindig a konyhánál voltam úgy két kilométernyire a front mögött. A golyók azért csúnyán fűyttek a fülem mellett és este bizony félttem is.

— Amikor Lamberget elfoglalták a csapatunk, a csapatunk előre rukkolt és miink keresztül mentünk a meghódított Lembergen is. De fájdalom, csak fél napig maradtunk ott és én már akkor olyan fáradt voltam, hogy lerokkadtam és aludtam. Délben tovább vonultunk. Én nagyon ki voltam merülve és elmeradtam a csapatunktól. Ott kóboroltam a kistlen Galiciában és nagyon megörültem, hogy egy osztrák őrséget rácsapott. Az ország minden részéből sok fiatal gyerek szökött el hazulról és a szüleik kerestették őket, épp úgy, mint engem az én szüleim. E miatt a osztrákok kijelentették, hogy haza fognak tolnocolni. Kocsin, gyalog és vonaton Mezőlahorcsig jutottam és ott kényszerlevelet adtak nekem, amellyel egészen Aradig hostak. En nem bántam meg, hogy elszökötem, mert sok érdekes dolgot láttam és a konyhák körül jó sorom volt, soha se koplaltam.

Hová tűnt a cukor az élelmiszer-üzletből?

(Levél az Aradi Közlönyhöz.)

Igen tisztelt Szerkesztő urak, önök általadón díszes buzgalmat fejtenek ki, hogy a város közönsége minél olcsóbb élelemhez juthasson. Gyakran jelennek meg a lapokban olyan cikkek, hogy a nagy bajon már segítettek a városházi tényezők és az élelmiszer-üzlet megszűnt Aradon. Aki ezt le meri írni, az biztosan nem lakik Aradon. Nem akarok most arról szólni, hogy egy liter kukoricát 40—50 fillérért mérnek ki a piacon, ha csak a rendőr meg nem villogtatja a kardját.

Most csak arról akarok beszélni én szerencsétlen aradi családanya, (s itt minden szegény, családos anya nevében beszélhetek), hogy az aradi élelmiszer-üzletben milyen szédületes gazdálkodás folyik. Amikor megnyitották az üzletet, sokkal nagyobb buzgalom és igyekezet volt tapasztalható a vezetőség részéről. Amióta azonban a vezetők fizetését fejtenek és havonként 40 koronával fölemelték (mit szólnak hozzá számtalan sorsban lévő városi hivatalnokok?) ezóta mintha kieserített volna őket. (Pedig 240 korona elég szép melleszereset.)

Képzeliék csak szerkesztő urak, mi történt például a cukorral. Már hetek óta kétségbeesetten panaszkodik a szegény néposztály, hogy nem kap cukrot, vagy ha kap is nagyon nehezen félkilogrammot, az nagyon drága. Folyton azt hallottuk, hogy a városi élelmiszer-üzlet segít az ilyen apró bajokon, a nem kell ezután nélkülözni a kispolgároknak. Az élelmiszer-üzlet csakugyan szerzett is a mezőhegyesi cukorgyárból egy vagon cukrot. Egy vagon cukor, nagyon szép készlet ebben a nyomoruságos világban. És úgy-e bár ezzel a szép készlettel fakarózkodni kell, hogy jusszon is, maradon is a még rosszabb időkre. Úgy kellett volna tenni, mint ahogyan a tojással tettek: csak négy darabot adtak egy szerzőnynek. A cukorból legföljebb egy kilogrammot lett volna szabad kiadni egy vevőnek. Ehelyett azonban hallják csak mi tör-

tént. Tessék kérem jól megkapaszkodni a szék karjába, nehogy leessen, ha olvassa. Az élelmiszer-üzletben minden ember annyi cukrot kaphatott, amennyit akart. Ha a zulucaferek törzsfőnöke megjelenik és öt süveg cukrot kér, szó nélkül adnak neki. Ezzel az üzleti zsenialitással elérték azt, hogy három nap múlva egy kilogramm cukor se maradt a vagonszállítmányból, az összes aradi és környékbeli grájerárok pedig megteltek 94 filléres, olcsó városi cukorral, amelyet a közönségnek 1 korona 16 fillérért adnak tovább. A legkomikusabb ebben a különben fölháborító dologban, hogy az a rendőrhadnagy, aki igen sokat buzgólkodik a város élelmiszer-üzlet körül, szintén nem jutott városi cukorhoz, olyan gyorsan tuladtak rajta a városi üzletekben és saját háztartása számára kénytelen volt egy aradi bolhából hoztatni.

Amint ebből látni, most már nemcsak Szponner exportál, hanem a város is. Az előbbi álnév alatt, a város pedig a saját díszes cége alatt.

H I R E K

Gyűjtőkocsi indol

Aradon fénytárgyakért.

(A katonai állomásparancsnokság felhívása.)

Arad, július 23.

Az aradi katonai állomásparancsnokság nevében Resch Ferenc vezérőrnagy a következő felhívást intézi Arad város hazafias közönségéhez:

— Ellenségeink súlyos károkat akarnak okozni hadvezetőségeinknek az érekek behozatalának megakadályozásával. A sa. és kir. hadügyminiszter ur ő exellenciájának védnöksége alatt álló hazafias hadifémgyűjtés ezt az alattomos csapatot akarja kivédni.

Még nagymennyiségű fém fekszik hazánkban magántulajdonban, mindenféle használati tárgyak alakjában, talán a kütönféle lomtákban, padlásokon és kamarákban. Ha ezeket előszedjük és hazánkunk rendelkezésére bocsátjuk, nagy mértékben hozzájárulunk azok ellenségeink legyőzéséhez.

Polgárok, most Önökhöz fordulunk. Adják oda Önök is nélkülözhető háztartási, konyhafelszerelési, tényüzési és egyéb cikkeikből a rézből, sárgarézéből, bronzból, vörösféméből, cizából, cinkből, nickelből, ólomból, antimonzból és aluminiumból készülteket.

A legkisebbnek látszó adományoknak is nagy értéke van! Gyűjtsenek tehát a legszelebb mederben és adják oda feleslegüket a haza védelmére! Ne maradjon el senki a nemes versenyében! Mutassuk meg, hogy a haza oltárára a magyar ember odaadja mindent! Ne csak saját magunk adakozzunk, hanem vonjuk be ismerőseinket is ebbe a nemes és hazafias adakozásba.

Meg vagyunk győződve arról, hogy Arad város hazafias közönsége, a mely ebben a háboruban a legbívőbb köteleltségteljesítőnek oly fényes példáját adta, adakozásával méltó lesz önmagához. Július hó 26—31-e között két gyűjtőkocsit fogunk utcáról-utacára járni, a melyek az adományokat összegyűjtik. A gyűjtőkocsik programszerűleg fognak indítani és közlekedésüket trombitaszó fogja jelezni. Utirányuk a következő:

Jul. 26-án: Csulora-utca, Újterem-utca, Szt. Péter-tér, Csernovits-utca, Óvár-ut.

Jul. 27-én: Kapa, Teleky, Deák Ferenc és Petőfi utcák.

Jul. 28-án: Széchenyi, Vécsey, Magyar és Borona-utcák.

Jul. 29-én: Sarló, Nagy Sándor, Dessewffy-utca, Ferenc-tér, Karolina és Maros-utca.

Jul. 30-án: Maros-utca, Boros Béni-tér jobb oldal, Béla-tér, Nagyváradi-ut, Vasut és az ettől jobbra eső városrész.

Jul. 31-én: Boros Béni-tér bal oldal, Béla-tér, Nagyváradi-ut, Vasut, Pécskai-ut, Vásártér-ut, Vágóhid-utca és az ezektől balra eső városrész.

Aug. 1-én: a VI. kerület.

Aug. 2-án: a VII. kerület.

— Osztrák minisztertanács. Bécsből jelentik: Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök elnökletével tegnap hosszabb minisztertanács volt.

— Asquith nem szeret a békéről beszélni. Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén Snowden képviselő interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, amelyben megkérdezte, tény-e, hogy a német szociálisták közt növekvő békemozgalom létezik a hogy felzárkózik-e használni a premier-miniszter minden mozgalmat a béke érdekében. Asquith azt válaszolta, hogy eddigi kijelentéseihez e kérdésben nincs semmi hozzátenni valója.

— Amerikában is német bombavető pilótákat látnak. New-Yorkból a Havas ügynökség jelenti: Hír szerint légi járművek, amelyeket németek vezettek, bombákat dobtak le az entente részére municiót gyártó amerikai műhelyek felett.

— Szabad már gyászolni az olaszoknak. Hír szerint az olasz kormány visszavonta abbéli tilalmát, hogy az elesett tisztekről csak a gyászjelentéseket tegyenek közzé. Azóta sűrűn jelennek meg a lapokban ilyen gyászjelentések, köztük sok törzstiszte is, akiknek az elesetéről eddig a hivatalos kommunikében nem volt szó. Salandra miniszterelnök mellett volt, hogy a tilalmat tartásuk fenn, Zapelli hadügyminiszter azonban nem tartotta célszerűnek, hogy a gyászjelentések közzétételét megakadályozzák.

— Katonai szolgálattól fölmentett hadifogoly. Szabadkáról jelentik: A szabadkai államvasuti üzletvezető tőseghez most érkezett le a honvédelmi miniszteri leirat, hogy Vujkovic Dezsőt, mint vasuti tisztviselőt fölmentik a katonai szolgálattól. S épen akkor, amikor ez a fölmentés megjött, megérkezett a fölmentett vasutas levele is — Moszkvából. A hivatalnok Galiciában harcolt a Lembergen tul került orosz lovaságba. Azt írja, hogy egészséges és hogy Moszkvából Arsanaskba, Szibériába fogják szállítani.

— Két milliót sikkasztott. Bernből jelentik: A svájci bankkegyesület baseli fiókjának főpénztárosát, aki 2 millió frankot sikkasztott, ma letartóztatták. Azt hiszik, hogy a sikkasztott összeget magánspekulációból származó differenciák fedezésére fordította.

— Szökösnek hozzánk az olaszok. Egy aradi főhadnagy írja a következőket folyó hó 19-iki közzététel az olasz harcéről:

— Mióta az olaszokat olyan alaposan elvertük, a harc a frontunkról tovább húzódt és most nálunk teljes nyugalom van egy hét óta. Csak elvétve van egy kevés ártatlan lövöldözés. Az ágyuk csak messziről dörögnek. Kíváncsi vagyok, ha az ellenség minél többet támadna, mert annál hamarabb végeznénk velük. Mostanában naponta szöknek át hozzánk az olaszok keftesével, hármásával és megadják magukat, — tegnapelőtt tizenegyen jöttek egyszerre.

Mézeshetek ellenőre.

távozták, hogy megszöknek. Ezt a tervüket tegnap aztán végre is hajtották. A gyógyszerészhadnagy sürgönyileg értesítette Nagyváradra érkezésükről Margittán lakó édesanyját, aki már a pályaudvaron várta az érkezőket és így történt, hogy a detektív, az urhölgy társaságában találta éjjel a fiatal leányt, a kit a rendőrség detektív szobájában helyeztek el, majd hét órakor elment a hölgy a detektív és vőlegénye kíséretében a Fekete Sas-kávéházba, ahol megreggeltek.

Délután tíz órakor, amikor a karánsebesi hölgyet Dayka dr. rendőrkapitány elé vezették, K. J. Fráter Pál dr. ügyvéddel jelent meg, a kihallgatás azonban csak pár percig tartott s minthogy kiderült, hogy a fiatal leány önként, szabad elhatározásából követte vőlegényét, a rendőrség be is fejezte ebbe a romantikus ügyben a munkáját és a társaság vészterét a Pannoniába.

A déli órákban távirat érkezett Karánsebesről, amely a leány édes anyjának Nagyváradra jöttét jelenti és valószínű, hogy a dispenció megszerzése után még a mai nap folyamán végbamegy Nagyváradon a karánsebesi szerelmesek esküvője.

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1915. július 24-én:

Király Ernő vendégfelleptével:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Minden külön értesítés helyett.

érsekújvári Dr. Gyarmathy Ernőné született Csillag Irén a maga és leánya Anikó, valamint az alulírottak nevében mélyszégyen fájdalommal tudatja, hogy a legjobbját és legszeretettebb férjét és apát

érsekújvári

Dr. Gyarmathy Ernő

borosjenői kir. közjegyző, Aradvármegye törvényhatósági bizottságának tagja.

életének 49-ik és zavartalanul boldog házasságának 9-ik évében hosszas szenvedés után e hó 22-én Kolozsvárott meghalt.

Drága halottunk hűt. tetemét e hó 24-én délután 5 órakor fogjuk az ev. ref. vallás szertartása szerint Kolozsvárott örök nyugalomra kísérni.

Aldás emlékére!

Borosjenő, 1915. július 23-án. 2639

Dr. Csillag Ignác és neje,
apósa és anyósa.

Lakner Józsefné szül. érsekújvári Gyarmathy Camilla,
érsekújvári Gyarmathy Izabella,
testvérei.

Szántó Gézaé
szül. Csillag Malvin,
Csillag Ilona,
Csillag Margit,
sógornői.

Dr. Csillag Aladár,
Csillag Vilmos,
Lakner József,
Szántó Géza,
sógornői.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Fájdalommal tudatjuk, hogy kamaránk kiváló és nagyérdemű tagja

érsekújvári

Dr. Gyarmathy Ernő

borosjenői kir. közjegyző, az aradi kir. közjegyzői kamara választmányi tagja

e hó 22-én elhunyt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1915. július 23. 2640

Aradi kir. közjegyzői kamara.

Steiner és Goldschmidt

a Hadi Termény Részvénytársaság megbízottjai

vásárolnak

a Hadi Termény Részvénytársaság részére idei termésű gabonát.

Bővebbet:

Steiner Ferenc

Arad, Erzsébet királyné-körút 20.

Goldschmidt Sándor

Arad, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Az Aradi Közlöny

a világháború eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t

a közönség minden rétege olvassa, éppen ezért egyben a legjobb hirdetői orgánus is.

Az Aradi Közlöny

mindenható közeti hű olvasóját.

A kiadóhivatal nyaraló és bevonult előfizetőinek előbbieknek a nyári tartozkodási helyre, utóbbiaknak a téli postán pontosan utána küldi

az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy óra 2 K -- f. | Egy óra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K -- f. | 1/4 évre 7 K -- f.

Tessék mutatványszámot kérni.

Nőtisztviselő

gyakorlott könyvelő, levelező, gép- és esetleg gyorsíró, magas fizetéssel, azonnali belépésre kereskedelmi irodába

alkalmazást nyer.

Ajánlatok, bizonyítványmásolatokkal, „Perfekt“ jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József

villanyszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

ZSIR

prima, egészséges idei.

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endréné

Arad, Asztalos Sándor- és

Chorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.

ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyadmegye határán.

Kitűnő eredménnyel gyógyít esúzt, köszvényt, reumát, esontszút, lobosodást és különböző női bajokat.

A fürdőközönség kényelmének nagyobb fokú kielégítésére, tetemes befektetéssel új fürdőház épült, teljesen modernül berendezve, uszodával és kádfürdőkkel. Természetes kénes hőforrások 28—32 és 38° C hőmérsékletűek. Nagy árnyas park. Gyönyörű kirándulóhelyek. Tennis- és tekepályák. Kitűnő ózondus levegő.

Csudás gyógyhatás.

A vonatok közvetlenül a fürdőparknál állanak meg. — Posta és táviró.

Külön rituális koszt is kapható.

Elbocsátott katonáknak 30% engedmény. Prospektussal készséggel szolgál

BERKOVITS IZIDOR,
fürdőtulajdonos.

2453

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcodrt

Ohajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.
Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Hajfestő a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-depíllor. Elkitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárban
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 22. SZ.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Hering

kapható

Färber Lajos
cégnél.

2548

Andrássy-tér 8. számú

hiszen egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytözsdeinek alkalmas — azonnalra

Kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában József főherceg-ut 22.

456—915. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező fa- és fémipariszkola, valamint az árva-házépületnek Eternit-palával való fedése iránt f. évi július hó 26-án arlejtést tart.

Bánatpénztől letesendő az ajánlati ár 50%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírban.

Az arlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok leszártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1915. évi július hó 12-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

827—1915. alapítv. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néh. Weltzer János arad-városi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur által 36383—1912. szám alatt jóváhagyott alapító levél 3. §. A) csoport 1. pontja alatt írt 5000 (öt ezer) koronából kiosztandó segélyek elnyerése iránt ezennel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly önhibájukon kívül szükségbe jutott aradi kisiparosok, akik nyilvános, vagy társadalmi színpadokból segélyben nem részesültek.

A pályázati kérvények f. évi szeptember hó 4-ig bezárólag városunk polgármesteréhez, mint a Weltzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

A segélyt kérelmezők tartoznak a kérvényeikhez:

1. születési bizonyítványt,
2. erkölcsi bizonyítványt,
3. illetőségi bizonyítványt

csatolni és 4. igazolni, hogy a pályázati kérvény beadását megelőzőleg Aradon legalább 10 (tíz) éven keresztül önálló ipart folytattak.

Weltzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság, 1915. évi július hó 21-én.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a következő tej és tej-pótló készítményeket, valamint táp és erősítő készítménye-

ket tartjuk raktáron:

Condensált tej (schweitzer) 1-10, Dr. Finkelstein Meyer-féle fehérszelet tej 90 fillér, EL-CO fehérszelet tej-konzerv (sűrített túros tej) 1-30, BU-CU zsirban szegény savanykás ugynevezett irós tejszerv 1-40, Vilbender H. S. Holländische Säuglingsnahrung 1-90, Kaiser gyermekliszt 1 korona, Kuffeke gyermekliszt 1 és 2 korona, Nestlé-féle gyermekliszt 1 és 2 korona, Knorr zabdara 45 fillér, Knorr olajtalanított kukoricakészítmény 95 fillér, Mondamin olajtalanított kukoricakészítmény 55 fillér, Löflund táp-maláta Nährmaltose 2-70, Löflund maláta leves-kivonat 3-60, Hoff maláta-kivonat 1-50, Gehe Maltyl 2 korona, Ovomaltin 1-20 és 2-50, Biomalz 1-30 és 3 korona, Ribamalz 3-25, Diasana 1-30, Nural 4-50, Krompacher zab táplisz 60 fillér, Postatine, Infantina, Migiama, Sanatogen, Somatose, Larosan, Tejcukor, Soxlet tápcukor, Lactagol, stb.

Földes Kelemen

gyógyszertára, Deák Ferenc-utca.

Hehs Vilmos

gyógyszertára, Batthyányi-utca.

11

Apró hirdetések.

Üdvözlő az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítottatik. Minden szó 4 fillér. Vastagabb ostttal 8 fillér. Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők. A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST KERES.

Egy fiatal borbélysegéd azonnali belépésre ajánlkozik. Cím Szentmiklósi László, Tél-a 4. 2688

Deutsches Fräulein sucht Stelle zu grösseren Kinder, oder Stütze der Hausfrau. Adresse in der Administration. 2610

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek vegyeskereskedésbe augusztus 10-ére egy hadmentes, teljesen megbízható első segédet, ki a román nyelvet bírja, réfős és fonálárubeli ismerettel bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok Goldberger G. céghez Marosborsára (Arad-megye) küldendők. 2632

Segédet keresek vegyeskereskedésbe, ki románul is beszél. Ajánlatok igények megjelölésével Weisz Márkhoz, székudvarra intézendők. 2638

Megbízható nő 2 éves gyermek melé keresetlik. Cím a kiadóhivatalban. 2684

Keresek azonnali felvételt egy magyar, német és román nyelvet beszélő fiatal fűszeres-segédet és egy tanoncot, Hirschmann Ignác, Lippa. 2686

Szakosnő, megbízható, vidékre sürgősen keresetlik. Cím Boros Ben-tér 15, I. e., 10. a. 2642

Szerény igényű, megbízható izraelita árvalányt keresek, ki nőmnek a házi teendői végzésében segédkezzék. Ajánlatok „Családtag” jelíggel a kiadóhivatalban. 2629

Egy nagyobb kifutó fiú felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

ÜZLETEK.

Andrássy-tér 3. számú házban egy kisebb üzlethez — különösen dohányüzethez — alkalmas — azonnala kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám.

INGATLAN.

Sz515
Gyórokon, természettel együtt, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2604

LAKÁST KERESNEK.

Egyszerű, de eszies butorozott szobát keres distingvált urinó. Cimeket a kiadóhivatalba kér „Augusztus 1.” jelíggel. 2641

KIADÓ LAKÁS.

2 szobás udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz. alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Teljesen új főszij jutányos áron eladó Domsik Andrásnál, Kevermes (Csanádmegye.) 2686

Keresek megvételre egy ipari célra megfelelő, jókarban levő fényképező gépet. Cím Krajcsovits János, Körösbökény. 2628

Kékkövet teljesen pótol, bevált s sokkal olcsóbb Cuprin kapható Kovács Soma Péternél, Aradon. Kézi és háti kénporozó raktáron. 2626

Papirszalvéta 1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papirkereskedésében, Szabadság-tér. 781

KÜLÖNFÉLE.

Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételtek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

459—1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister ur-nak 24570—1915. eln. sz. rendelete alapján közhírré teszem, hogy a fiúne—krajnai és horvátországi határmenti területekre, csakis az illetékes katonai parancsnokság által kiállított szabályszerű utilga-solvánnyal lehet utazni.

Bővebb felvilágosítást a rendőr-kapitányság bejelentési hivatalában lehet kapni.

Arad, 1915. július 22.

Green, főkapitány.

Kékkő és hárs

kapható

Färber Lajos

cégnei. 2418

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

881. alapítv. bizsz.

Pályázati hirdetmény.

A néh. Weitzer János arad-városi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 36883—1912. sz. a. jóváhagyott alapító levél 8. §. A) csoport 5-ik pontja alatt a I. évről felvett 3000 (háromezer) és a múlt évi segélykiosztásból egy segélyrész fel nem vétele folytán fennmaradt 500 azaz ötszáz, összesen tehát 3500 azaz háromezeröttszáz korona segélyösszegeből létesített 7 azaz hét egyenkint 500 koronás kihazsítási segély elnyerése iránt nyilvános pályázatot irunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly vagyonalan aradi lakosok leányai, kik Ara-

don lakó önálló ipart üz iparosokhoz mennek nőül.

A pályázati kérvények f. évi szeptember hó 4-ig bezárólag városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

a) hogy vagyonalan aradi lakos szülőktől származnak, nem tevének különbséget, hogy a szülők élnek-e, vagy elhaltak,

b) hogy Aradon önálló ipart üz iparosokhoz mennek férjhez,

c) kötelesek születési,

d) illetőségi és

e) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

A segély adományozásánál aradi születési szülők gyermekei előnyben részesülnek.

A segély csak az egybekelés megtörténtének igazolása után adható ki, illetve folyósítható.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság, 1915. évi július hó 21-én.

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

ügyvédi és bírósági nyomtatványok

kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

A szépségápolás titka a használandó széplítőszer helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely orém 1 korona.

Szines araporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, illa, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.